

Læreres rettsstilling - arbeidsmiljøloven i møte med opplærings- og barnehageloven

Storkurs 5.-6. mai 2022
Utdanningsforbundet Viken

Advokat Susanne Azevedo Stirø

Kort om Raugland Advokatene

- Arbeidsrett
- Familierett
- Eiendomsrett
- Avtalerett
- Foredrag og kurs

Oversikt over foredraget

- Et overblikk over kravene til skole- og barnehagemiljø
- Et overblikk over aktivitetsplikten i barnehage og skole
- Skolens og barnehagens aktivitetsplikt
 - Den skjerpede aktivitetsplikten
- Statsforvalterens saksbehandling
 - Kan lærere være part i sak for Statsforvalteren?
- Eksempelsaker

Retten til et trygt og godt skolemiljø

- Opplæringslova § 9 A-2
 - *Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring*
- Opplæringslova § 9 A-3
 - *Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.*
 - *Skolen skal førebyggje brot på retten til eit trygt og godt skolemiljø ved å arbeide kontinuerleg for å fremje helsa, trivselen og læringa til elevane*

Psykososialt barnehagemiljø

- Barnehagelovens formålsbestemmelse
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver
 - *Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette.*
- Barnehageloven § 41
 - *Barnehagen skal ikke godta krenkelser som for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering og trakassering*
 - *Barnehagen skal forebygge tilfeller hvor barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen, leken og læringen til barna*

Opplæringslova § 9 A-4 - skolens aktivitetsplikt

- Alle som arbeider på skolen, skal **følgje med** (...), og **gripe inn** mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering **dersom det er mogleg**.
- Alle som arbeider på skolen, skal **varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til** at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. **Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle**.
- Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen **snarast undersøkje saka**.
- Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, **skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørgje for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø**. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.
- Skolen skal lage ein **skriftleg plan** når det skal gjerast tiltak i ei sak. (...)

Barnehageloven § 42 – barnehagens aktivitetsplikt

- Etter modell fra opplæringslova § 9 A-4
 - Følge med
 - Gripe inn, jfr. § 41
 - Melde fra
 - Undersøke
 - Sette inn tiltak
 - Skriftlig plan
- Barnehagene skal ha internkontroll, jfr. § 9

Skjerpet aktivitetsplikt – opplæringslova § 9 A-5 og barnehageloven § 43

«Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks».

Lærerenes partsstatus i saker for Statsforvalteren

- Kan en ansatt i skolen som er anklaget for å krenke en elev være **part i en sak for Statsforvalteren?**
- «person som en avgjørelse retter seg mot eller som **saken ellers direkte gjelder**», jfr. fvl § 2 første ledd bokstav e.
- Særlig spørsmål om **innsyn og kontradiksjon**.
- Sivilombudsmannens uttalelse i sak 2018/496.

Arbeidsmiljøloven vs. opplæringslova/barnehageloven

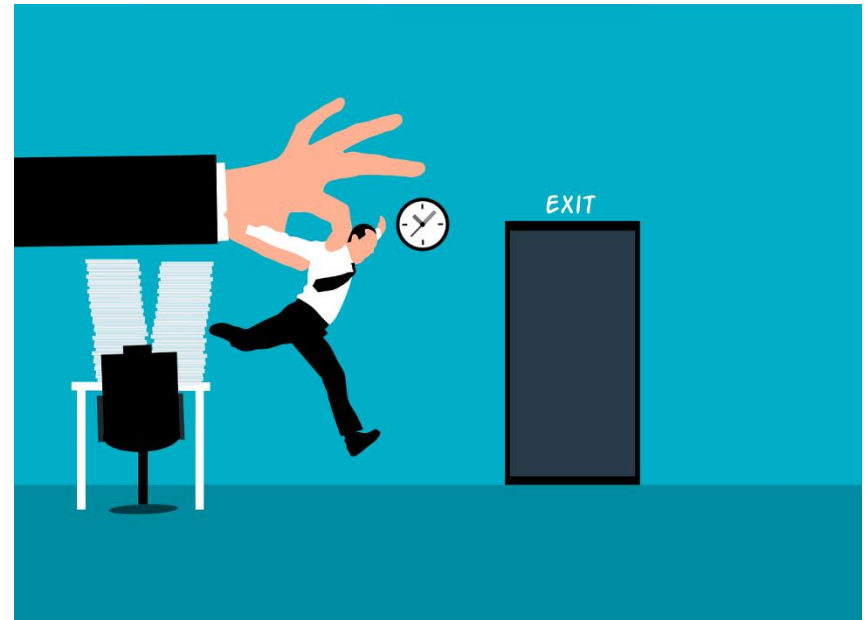
- Reaksjoner mot en arbeidstaker reguleres av arbeidsgivers styringsrett og arbeidsmiljøloven.
- Det er et alvorlig tillitsbrudd mellom lærer og elev dersom lærere krenker elever.
- Lovgiver forutsetter at det reageres arbeidsrettslig dersom undersøkelser viser at en lærer (eller en annen ansatt) har krenket en elev.
- Det må stilles strenge krav til undersøkelsene, jfr. fvl. § 17 og kontradiksjonsprinsippet

Eksempel - advarsel

- Advarsel begrunnet i to forhold, der ett var at en gruppe elever hadde opplevd en samtale med rektor som ubehagelig og utrygg, og følt seg presset.
- Advarselen ble påklaget, med henvisning til at arbeidsgivers **undersøkelser var mangelfulle**.
 - Ikke snakket med de involverte elevene.
 - Ikke snakket med den andre voksne som var til stede under samtalene.
- Advarsel omgjort etter klage.
- Betydningen av **gode undersøkelser**.
- En advarsel vil kunne være et **enkeltvedtak**, og kreve **forhåndsvarsel**.

Eksempel - oppsigelse

- Hva er akseptabel oppførsel fra en lærers side?
- Har læreren opptrådt skjønnsomt?
- Hva ligger i krenkelsesbegrepet?
- Hvordan har skolens saksbehandling vært?
- Rom for feil uten at det får konsekvenser for arbeidsforholdet.

Takk for oppmerksomheten!

Susanne A. Stirø
Tlf. 92 66 33 15
stiro@raugland.no

www.raugland.no